

Asia C-220/24

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

22.3.2024

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin:

Curtea de Apel București (Romania)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

20.12.2021

Kantaja:

Regia Autonomă Aeroportul Internațional ”Avram Iancu” Cluj

Vastaaja:

Consiliul Concurenței

Kantajaa tukeva väliintulija:

Sindicatul Independent al Aeroportului Cluj

Vastaajaa tukeva väliintulija:

Romanian Airport Services S.A.

[–]

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

SECȚIA A IX-A CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL

VĂLIPĂĂTÖS

Julkinen istunto 20.12.2021

[–]

Käsiteltävänä on kanne, jonka kantajana oleva **REGIA AUTONOMĂ AEROPORTUL INTERNAȚIONAL ”AVRAM IANCU” CLUJ** (riippumaton

valtion yksikkö Clujin kansainvälinen ”Avram Iancu” -lentoasema), kotipaikka Cluj-Napocan kaupunki [– –] ja valittu oikeudenkäyntiasiakirjojen toimituspaikka Bukarestin kaupunki [– –], Mușat & Asociații S.p.a.r.l., on nostanut asianajaja Paul Butan välityksellä vastaajana olevaa **CONSILIUL CONCURENȚEITA** (kilpailuneuvosto, Romania; jäljempänä kilpailuneuvosto), kotipaikka Bukarestin kaupunki [– –] vastaan, ja jossa on väliintulijoina toisen henkilön puolesta **SOCIETATEA ROMANIAN AIRPORT SERVICES S.A.**, jonka valittu oikeudenkäyntiasiakirjojen toimituspaikka on Bukarestin kaupunki [– –], Furtună și Asociații SPARL, ja **SINDICATUL INDEPENDENT AL AEROPORTULUI CLUJ** (Clujin lentoaseman riippumaton ammattiyhdistys), jonka kotipaikka on Cluj-Napocan kaupunki [– –]. Kanteessa vaaditaan kilpailun sääntelyyn liittyvien asiakirjojen [– –], nimittäin kilpailuneuvoston puheenjohtajan määräyksen nro 447/24.6.2016 (Ordinul președintelui Consiliului Concurenței nr. 447/24.06.2016), kilpailuneuvoston kirjelmän nro RG-4740/10.4.2018 (adresa Consiliului Concurenței nr. RG-4740/10.04.2018) ja kilpailuneuvoston päätöksen nro 74/8.10.2019 (Decizia Consiliului Concurenței nr. 74/08.10.2019) kumoamista.

[– –]

CURTEA DE APEL,

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 267 artiklan nojalla, ottaen huomioon myös Euroopan unionin tuomioistuimen kansallisille tuomioistuimille ennakkoratkaisupyyntöjen tekemisestä antamat suositukset [– –], toteaa Euroopan unionin tuomioistuimelle esitettävästä ennakkoratkaisupyyntöstä seuraavaa:

I Käsiteltävän asian olosuhteet

Regia Autonomă Aeroportul International ”Avram Iancu” Cluj (jäljempänä Regia) on romanialainen oikeushenkilö, joka on vuodesta 1997 lähtien kuulunut Consiliul Județean Clujin (Clujin alueneuvosto, Romania) (julkinen valvontaviranomainen) alaisuuteen.

Regian päätoimiala on lentoliikenteen liitännäispalvelut. Tarkemmin sanottuna tämä merkitsee lentoaseman infrastruktuurin (kiitoradat, lentoliikenteen ohjausjärjestelmä, lentokoneiden seisonta-alue, terminaalit jne.) tarjoamista matkustajaliikennettä ja/tai rahtiliikennettä harjoittavien lentoyhtiöiden ja lentomatkustajien käyttöön. Lentoyhtiöiden infrastruktuurin käytöstä maksamat korvaukset ovat Regian tärkein tulonlähde.

Regia tarjoaa myös muita palveluja, kuten maahuolintapalveluja, tarjoaville yrityksille mahdollisuuden käyttää lentoaseman infrastruktuuria.

Samalla Regia tarjoaa itsekin tiettyjä maahuolintapalveluja Clujin kansainvälisellä ”Avram Iancu” -lentoasemalla toimiville lentoyhtiöille sekä lentoasematoimintaan liittyviä kaupallisia palveluja (liiketilojen vuokraus eri toimintoja varten jne.).

Clujin kansainvälinen ”Avram Iancu” -lentoasema on yksi Euroopan alueellisista lentoasemista ja matkustajamäärältään Romanian toiseksi suurin lentoasema.

Clujin kansainväliseltä ”Avram Iancu” -lentoasemalta on 43 reittilentoa 20:een Euroopan ja Lähi-idän kohdemaahan, joita liikennöivät lentoyhtiöt Tarom, Wizz Air, Lufthansa, Lot Polish Airlines, Blue Air ja Turkish Airlines (matkustajaliikenne) sekä Air Est ja Silver Air (rahtiliikenne).

Elokuussa 2016 Clujin kansainvälinen ”Avram Iancu” -lentoasema ylitti miljoonan (1 000 000) kalenterivuoden aikana kirjatun matkustajan rajan, ja vuoden 2016 loppuun mennessä oli rekisteröity yhteensä 1 880 319 matkustajaa.

Clujin kansainvälinen ”Avram Iancu” -lentoasema kirjasi 21.9.2017 ensimmäistä kertaa kahden miljoonan (2 000 000) matkustajan määrän. Näin ollen Clujin kansainvälisen ”Avram Iancu” -lentoaseman liikenne oli vuonna 2017 yhteensä 2 688 731 matkustajaa.

Kilpailuneuvoston tutkinta pantiin vireille vuonna 2016, kun Romanian Airport Services S.A. oli tehnyt Regiasta kantelun.

Romanian Airport Services S.A. on romanialainen oikeushenkilö, joka on tarjonnut maahuolintapalveluja Romanian lentoasemilla vuodesta 1994.

Romanian Airport Services S.A. pyrki palveluntarjoajaksi Clujin kansainväliselle ”Avram Iancu” -lentoasemalle.

Vuonna 2016 alkaneen tutkinnan jälkeen kilpailuneuvosto teki päätöksen nro 74/8.10.2019, jossa todettiin, että Regia oli rikkonut kilpailulain nro 21/1996 (Legea concurenței nr. 21/1996) 6 §:n 1 momenttia sekä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (jäljempänä SEUT) 102 artiklaa syyllistymällä määrävän markkina-aseman väärinkäyttöön, koska se kieltäytyi antamasta Romanian Airport Services S.A:n käyttöön lentoaseman infrastruktuuria, joka on tarpeen maahuolintapalvelujen tarjoamiseksi Clujin kansainvälisellä ”Avram Iancu” -lentoasemalla, 11.9.2015 ja 9.3.2017 välisenä aikana.

Päätöksellä nro 74/8.10.2019 Regialle määrättiin lisäksi kilpailulain nro 21/1996 55 §:n 1 momentin a kohdan nojalla 1 642 551,28 leun sakko.

Curtea de Apel București Secția a IX-a Contencios administrativ și fiscalissa (Bukarestin ylioikeus, hallinto- ja veroasioiden IX-A jaosto, Romania) nyt käsiteltävässä riita-asiassa kantajana oleva Regia vaatii vastaajana olevan kilpailuneuvoston tekemän päätöksen nro 74/8.10.2019 (jäljempänä päätös 74/2019) kumoamista.

Oikeudenkäynnin kuluessa Sindicatul Independent al Aeroportului Cluj esitti väliintulohakemuksen osallistuakseen menettelyyn väliintulijana kantajana olevan Regian puolesta, kun taas Romanian Airport Services S.A. esitti väliintulohakemuksen osallistuakseen menettelyyn väliintulijana vastaajana

olevan kilpailuneuvoston puolesta. Molemmat hakemukset hyväksyttiin, ja Sindicatul Independent al Aeroportului Clujista ja Romanian Airport Services S.A:sta tuli näin ollen tämän asian [– –] asianosaisia väliintulijan asemassa.

Käsiteltävässä riita-asiassa Regia on väittänyt muun muassa, että päätös 74/2019 tehtiin tulkitsemalla ja soveltamalla väärin pääsystä maahuolinnan markkinoille yhteisön lentoasemilla annettua direktiiviä 96/67/EY, mikä johti virheelliseen johtopäätökseen kilpailulain nro 21/1996 6 §:n ja SEUT 102 artiklan soveltamisesta tässä asiassa

Regia väittää, että direktiiviä 96/67/EY voidaan soveltaa siihen.

Regia katsoo, että sillä on direktiivissä 96/67/EY tunnustettu oikeus siihen asti, kunnes kahden miljoonan matkustajan raja on saavutettu, järjestää maahuolintapalveluja lentoasemalla ottaen huomioon ainoastaan omat turvallisuuteen, tekniikkaan ja kaupallisiin näkökohtiin liittyvät rajoituksensa ja ilman, että se on automaattisesti velvollinen myöntämään lentoaseman infrastruktuurin käyttömahdollisuuden mille tahansa hakijalle viimeksi mainitun haluamilla ehdoilla.

Tässä yhteydessä Regia korostaa, että ajanjaksolla 11.9.2015–9.3.2017 kahden miljoonan matkustajan rajaa ei saavutettu.

Regia arvioi, että direktiivi 96/67/EY on yleisestä kilpailulainsäädännöstä poikkeava erityislaki.

Regia katsoo, että kilpailua koskevat säännökset ovat luonteeltaan yleisiä, ja väittää, että kilpailulain nro 21/1996 6 § ja SEUT 102 artikla eivät voi olla etusijalla niihin direktiiviin 96/67/EY sisältyviin erityissäännöksiin nähden, joiden tarkoituksena on nimenomaan säännellä maahuolinnan markkinoiden asteittaista avaamista kilpailulle Euroopan unionin lentoasemilla tehokkuus- ja turvallisuussääntöjä kunnioittaen.

Vastaajana olevan kilpailuneuvoston kanta direktiivin 96/67/EY vaikutuksesta tähän riita-asiaan on esitetty päätöksen nro 74/8.10.2019 420 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa. Vastaaja väittää niissä lähinnä seuraavaa:

- Regian ei ollut direktiivin 96/67/EY nojalla pakko olla myöntämättä Romanian Airport Services S.A:lle mahdollisuutta käyttää maahuolintapalvelujen tarjoamiseen tarvittavaa lentoaseman infrastruktuuria;
- direktiivin 96/67/EY säännösten mahdollinen soveltaminen ei tarkoita sitä, ettei kilpailulainsäädännön säännöksiä sovellettaisi;
- on epäselvää, minkä merkityksen Regia antaa kolmansille osapuolille tarjottavien maahuolintapalvelujen vapauttamisprosessille, koska Regian tulkinnan direktiivin 96/67/EY säännöksistä on tarkoitus oikeuttaa seuraava tilanne oikeudellisesta näkökulmasta: useat yritykset tarjosivat

maahuolintapalveluja (omahuolintapalveluja tai kolmansille osapuolille tarjottavia huolintapalveluja) Clujin lentoasemalla, mutta kun Romanian Airport Services S.A. haki infrastruktuurin käyttöoikeutta, Regia päätti vedota direktiivin 96/67/EY säännöksiin;

- Euroopan unionin oikeuden tulkinnan maahuolintaa koskevasta lainsäädännöstä ja kyseisen lainsäädännön suhteesta kilpailulainsäädäntöön on tultava taholta, jolla on oikeus tällaiseen tulkintaan, eli Euroopan unionin tuomioistuimelta;

- se, että Regialla ei väitetysti ole maahuolinnan markkinoille pääsyä koskevan lainsäädännön mukaista oikeudellista velvoitetta, ei ole objektiivinen syy, jolla voitaisiin perustella kieltäytyminen myöntämästä Romanian Airport Services S.A:lle lentoaseman infrastruktuurin käyttöoikeutta.

Kanteessaan Regia puolustautuu seuraavin perustein:

- Regialla oli direktiivin 96/67/EY nojalla oikeus järjestää huolintapalvelujen tarjoaminen lentoasemalla, myös muiden huolitsijoiden avulla, jo ennen kuin kahden miljoonan matkustajan määrä oli saavutettu, sikäli kuin se oli tarpeellista ja kaupallisesti perusteltua myös näiden kannalta;

- se, että oli olemassa useita huolintaliikkeitä, joista kukin tarjosi tiettyjä palveluja (polttoaineen toimitus, ilma-alusten korjaus, ateriapalvelut sekä tiettyjen matkustaja- ja asematasopalvelujen tarjoaja), ei loogisesti oikeuta päättelemään, että toinen huolitsija olisi automaattisesti tarvittu toimimaan päällekkäin näiden kanssa;

- kilpailuneuvoston argumentti (joka koskee sitä, että toukokuussa 2015 Clujin lentoasemalla oli jo useita huolintapalvelujen tarjoajia) ei ole pätevä eikä sitä voida käyttää perusteena, jonka nojalla voidaan evätä Regialta direktiivin 96/67/EY mukainen oikeus, nimittäin oikeus järjestää maahuolintapalveluja Clujin lentoasemalla siihen asti, kunnes 2 miljoonan matkustajan raja on saavutettu, ilman minkäänlaista velvollisuutta avata tai vapauttaa markkinoita.

Regia pyysi 7.6.2021 pidetyssä suullisessa käsittelyssä Curtea de Apel Bucureștia [– –] laatimaan ja esittämään SEUT 267 artiklan mukaisen ennakkoratkaisukysymyksen [– –] [ennakkoratkaisukysymyksen teksti sisältyy päätösosaan]

II Euroopan unionin oikeuden säännökset, joiden tulkintaa pyydetään

SEUT-sopimuksen 102 artikla (aiempi EY-sopimuksen 82 artikla)

”Sisämarkkinoille soveltumatonta ja kiellettyä on yhden tai useamman yrityksen määräävän aseman väärinkäyttö sisämarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla, jos se on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Tällaista väärinkäyttöä voi olla erityisesti:

(a) kohtuuttomien osto- tai myyntihintojen taikka muiden kohtuuttomien kauppaehtojen suora tai välillinen määrääminen;

(b) tuotannon, markkinoiden tai teknisen kehityksen rajoittaminen kuluttajien vahingoksi;

(c) erilaisten ehtojen soveltaminen eri kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin kauppakumppaneita epäedulliseen kilpailuasemaan asettavalla tavalla;

(d) sen asettaminen sopimuksen syntymisen edellytykseksi, että sopimuspuoli hyväksyy lisäsuoritukset, joilla niiden luonteen vuoksi tai kauppataivan mukaan ei ole yhteyttä sopimuksen kohteeseen.”

Pääsystä maahuollinnan markkinoille yhteisön lentoasemilla 15.10.1996 annettu neuvoston direktiivi 96/67/EY

”1 artikla

Soveltamisala

(1) Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin jäsenvaltioiden alueella sijaitseviin lentoasemiin, joihin sovelletaan perustamissopimuksen määräyksiä ja jotka ovat kaupallisen lentoliikenteen käytössä seuraavien yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti:

(a) Kaikkiin lentoasemiin sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1998 niiden liikennemääristä riippumatta säännöksiä, jotka koskevat 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja muita kuin 7 artiklan 2 kohdassa mainittuja palvelulajeja.

(b) Jäljempänä 7 artiklan 2 kohdassa mainittuja palvelulajeja koskevia säännöksiä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1998 ainoastaan lentoasemiin, joiden vuosittainen liikennemäärä on vähintään miljoona matkustajaa tai 25 000 tonnia rahtia.

(c) Jäljempänä 6 artiklassa tarkoitettuja palvelulajeja koskevia säännöksiä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1999 lentoasemiin,

— joiden vuosittainen liikennemäärä on vähintään kolme miljoonaa matkustajaa tai 75 000 tonnia rahtia,

tai

— joiden liikennemääräksi on edellisen vuoden 1. päivää huhtikuuta tai 1. päivää lokakuuta edeltävänä kuuden kuukauden ajanjaksona kirjattu vähintään 2 miljoonaa matkustajaa tai 50 000 tonnia rahtia.

(2) *Jollei 1 kohdan säännöksistä muuta johdu, tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan 1. päivästä tammikuuta 2001 kaikkiin jäsenvaltioiden alueella sijaitseviin ja perustamissopimuksen määräysten alaisiin lentoasemiin, jotka ovat kaupallisen liikenteen käytössä ja joiden vuosittainen liikennemäärä on vähintään kaksi miljoonaa matkustajaa tai 50 000 tonnia rahtia.*

(3) *Jos lentoasemalla saavutetaan jokin tässä artiklassa tarkoitettu rahtiliikennettä koskeva raja, mutta ei matkustajaliikennettä koskevaa vastaavaa rajaa, tämän direktiivin säännöksiä ei sovelleta pelkästään matkustajille varattuihin maahuolintalajeihin.*

(...)"

"6 artikla

Kolmansille osapuolille tarjottavat maahuolintapalvelut

(1) *Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet 1 artiklassa säädettyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti varmistaakseen maahuolintapalvelujen tarjoajille vapaan pääsyn kolmansille osapuolille tarjottavien maahuolintapalvelujen markkinoille. Jäsenvaltioilla on oikeus edellyttää, että maahuolintapalvelujen tarjoajien on oltava sijoittuneita yhteisön alueelle.*

(2) *Jäsenvaltiot voivat kuitenkin rajoittaa sellaisten palvelujen tarjoajien määrää, joilla on lupa tarjota seuraavia maahuolintapalveluja:*

- *matkatavaran käsittely,*
- *asematasopalvelut,*
- *polttoaine- ja öljyhuolinta,*
- *rahdin ja postin fyysinen käsittely terminaalin ja ilma-aluksen välillä saapuvien ja lähtevien lentojen sekä kauttakulun yhteydessä.*

Jäsenvaltiot eivät kuitenkaan saa rajoittaa palvelujen tarjoajien lukumäärää vähempään kuin kahteen minkään edellä mainitun palvelulajin osalta.

(...)"

"7 artikla

Omahuolinta

(1) *Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet 1 artiklassa säädettyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti varmistaakseen omahuolinnan vapaan harjoittamisen.*

(2) *Kuitenkin seuraavien maahuolintapalvelujen osalta:*

- *matkatavaran käsittely,*
- *asematasopalvelut,*
- *polttoaine- ja öljynhuolinta sekä*
- *rahdin ja postin fyysinen käsittely terminaalin ja ilma-aluksen välillä saapuvien ja lähtevien lentojen sekä kauttakulun yhteydessä,*

jäsenvaltiot voivat varata oikeuden omahuolinnan harjoittamiseen vähintään kahdelle käyttäjälle edellyttäen, että nämä valitaan asiaankuuluvien, puolueettomien, avoimien ja syrjimättömien perustein.”

III Sovellettavat kansalliset säännökset

Kilpailulaki nro 21/1996, sellaisena kuin se on uudelleenjulkaistuna (Legea concurenței nr. 21/1996, republicată)

”6 §

(1) Kiellettyä on yhden tai useamman yrityksen määrävän aseman väärinkäyttö Romanian markkinoilla tai niiden merkittävällä osalla. Tällaista väärinkäyttöä voi olla erityisesti:

- a) kohtuuttomien osto- tai myyntihintojen taikka muiden kohtuuttomien kauppaehtojen suora tai välillinen määrääminen;*
- b) tuotannon, markkinoiden tai teknisen kehityksen rajoittaminen kuluttajien vahingoksi;*
- c) erilaisten ehtojen soveltaminen eri kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin kauppakumppaneita epäedulliseen kilpailuasemaan asettavalla tavalla;*
- d) sen asettaminen sopimuksen syntymisen edellytykseksi, että sopimuspuoli hyväksyy lisäsuoritukset, joilla niiden luonteen vuoksi tai kauppataivan mukaan ei ole yhteyttä sopimuksen kohteeseen.*

(2) Kun kilpailuneuvosto soveltaa 1 momentin määräyksiä, se soveltaa myös Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 102 artiklan määräyksiä siltä osin kuin määrävän aseman väärinkäyttö voi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

(3) Ellei toisin osoiteta, yhdellä tai useammalla yrityksellä oletetaan olevan määrävä asema, jos niiden yhteenlaskettu osuus tai osuudet kyseessä olevista markkinoista ovat tarkasteltuna ajanjaksona yli 40 prosenttia.”

Pääsystä maahuolinnan markkinoille lentoasemilla annettujen Romanian siviili-ilmailumääräysten hyväksymisestä 9.5.2007 annettu liikenneministeriön asetus nro 101 (Ordinul Ministerului Transporturilor nr. 101 din 9 mai 2007 pentru aprobarea Reglementării aeronautice civile române privind accesul pe piața serviciilor de handling la sol pe aeroporturi) – RACR-APSH (Reglementarea Aeronautică Civilă Română privind accesul pe piața serviciilor de handling la sol pe aeroporturi, Romanian siviili-ilmailumääräykset pääsystä lentoasemien maahuolinnan markkinoille), 03/2007

”3 §

Tällä asetuksella pannaan täytäntöön pääsystä maahuolinnan markkinoille yhteisön lentoasemilla annettu neuvoston direktiivin 96/67/EY, joka on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä (EYVL N:o 272/1996), sellaisena kuin se on muutettuna, seuraavat säännökset: 1 artiklan 1–3 kohta, 2–8 artikla, 9 artiklan 1–3 kohta ja 6 kohta, 11, 13, 14, 15–17, 19–21 artikla ja 23 artiklan 1 kohta.”

Liite 1 pääsystä maahuolinnan markkinoille lentoasemilla 9.5.2007 annettuun liikenneministeriön asetukseen 101 (Ordinul Ministerului Transporturilor nr. 101), nimeltään Reglementarea Aeronautică Civilă Română privind accesul pe piața serviciilor de handling la sol pe aeroporturi – RACR-APSH, 03/2007 (Romanian siviili-ilmailumääräykset pääsystä lentoasemien maahuolinnan markkinoille, 03/2007)

”1 §

Tarkoitus

(1) Tätä asetusta sovelletaan kaikkiin Romanian alueella sijaitseviin lentoasemiin, jotka ovat avoinna kaupalliselle liikenteelle, seuraavin edellytyksin:

a) 7 §:n 1 momentin säännöksiä, jotka koskevat muita kuin 7 §:n 2 momentissa tarkoitettuja maahuolintapalvelulajeja, sovelletaan kaikkiin lentoasemiin liikennemäärästä riippumatta;

b) 7 §:n 2 momentissa tarkoitettuja maahuolintapalvelulajeja koskevia säännöksiä sovelletaan lentoasemiin, joiden vuotuinen liikenne ylittää miljoona matkustajaa tai 25 000 tonnia rahtia;

c) 6 §:ssä tarkoitettuja maahuolintapalvelulajeja koskevia säännöksiä sovelletaan lentoasemiin, joiden vuotuinen matkustajamäärä on yli 2 miljoonaa matkustajaa tai 50 000 tonnia rahtia.

(2) Jos lentoasema saavuttaa tässä pykälässä tarkoitetun rahtiliikenteen rajan saavuttamatta vastaavaa matkustajaliikenteen rajaa, näitä säännöksiä ei sovelleta yksinomaan matkustajille varattuihin maahuolintapalvelulajeihin.

(3) *Liikenneministeriö toimittaa komissiolle ennen kunkin vuoden heinäkuun 1. päivää tässä pykälässä tarkoitetun Romanian lentoasemien luettelon laatimiseksi tarvittavat tiedot.”*

”6 §

Kolmansille osapuolille tarjottavat maahuolintapalvelut

(1) *Lentoasemat toteuttavat tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että maahuolintapalvelujen tarjoajat pääsevät vapaasti markkinoille tarjotakseen tällaisia palveluja kolmansille osapuolille. Liikenneministeriön luvalla lentoasemalla on oikeus edellyttää, että maahuolintapalvelujen tarjoajien on oltava sijoittuneita yhteisön alueelle.*

(2) *Liikenneministeriön luvalla lentoasema voi kuitenkin rajoittaa sellaisten palvelujen tarjoajien määrää, joilla on lupa tarjota seuraavia maahuolintapalveluja:*

- *matkatavaran käsittely;*
- *asematasopalvelut;*
- *polttoaine- ja voiteluainehuolinta;*
- *rahdin ja postin fyysinen käsittely terminaalin ja ilma-aluksen välillä saapuvien ja lähtevien lentojen sekä kauttakulun yhteydessä.*

Palvelujen tarjoajien lukumäärää ei kuitenkaan saa rajoittaa vähempään kuin kahteen minkään edellä mainitun palvelulajin osalta.

(3) *Lisäksi ainakin yksi palvelujen tarjoaja ei saa olla suoraan tai epäsuorasti:*

- *lentoaseman pitäjän määräysvallassa;*
- *palvelujen tarjoajien valintaa edeltävän vuoden aikana enemmän kuin 25 prosenttia lentoaseman matkustaja- tai rahtiliikenteestä kuljettaneen käyttäjän määräysvallassa;*
- *sellaisen yhteisön määräysvallassa, joka on suoraan tai epäsuorasti kyseisen lentoaseman pitäjän tai tällaisen käyttäjän määräysvallassa.*

(4) *Jos palvelujen tarjoajien määrää 2 momentin mukaisesti rajoitetaan, lentoasema ei saa estää lentoaseman käyttäjää halutessaan valitsemasta kutakin rajoituksen soveltamisalaan kuuluvaa maahuolintapalvelua kohden vähintään kahden maahuolintapalvelujen tarjoajan välillä 2 ja 3 momentissa säädettyjen edellytysten mukaisesti ja riippumatta siitä, mikä osa lentoasemaa sille on osoitettu).”*

”7 §

Omahuolinta

(1) *Lentoasemien on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet varmistaakseen omahuolinnan vapaan harjoittamisen.*

(2) *Kuitenkin seuraavien maahuolintapalvelujen osalta:*

- *matkatavaran käsittely;*
- *asematasopalvelut;*
- *polttoaine- ja voiteluainehuolinta;*
- *rahdin ja postin fyysinen käsittely terminaalin ja ilma-aluksen välillä saapuvien ja lähtevien lentojen sekä kauttakulun yhteydessä,*

lentoasemat voivat liikenneministeriön luvalla varata oikeuden omahuolinnan harjoittamiseen vähintään kahdelle käyttäjälle edellyttäen, että nämä valitaan asiaankuuluvien, puolueettomien, avoimien ja syrjimättömien perusteiden.”

IV Tuomioistuimen perusteet ennakkoratkaisupyynnön esittämiselle

Harkittuaan pyyntöä esittää ennakkoratkaisupyynnön Curtea de Apel tuli siihen tulokseen, että oikeudenmukaisen ratkaisun antamiseksi asiassa on tarpeen saattaa Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi kantajana olevan Regian ehdottama kysymys [– –] [ennakkoratkaisukysymyksen teksti sisältyy päätösosaan]

[– –] [SEUT 267 artiklan teksti]

Ehdotettu ennakkoratkaisukysymys koskee unionin oikeuden tulkintaa, liittyy suoraan pääasian kohteeseen ja on merkityksellinen ja olennainen riita-asian ratkaisemisen kannalta jäljempänä esitettävistä syistä, eikä Euroopan unionin tuomioistuin ole tulkinnut sitä.

Käsiteltävässä riita-asiansa vastaajana oleva kilpailuneuvosto katsoo, että direktiivi 96/67/EY ei ole unionin oikeuden erityissääntö, luettuna yhdessä SEUT 102 artiklan kanssa.

Kantajana oleva Regia sitä vastoin puolustautuu väittäen, että direktiivi 96/67/EY on *lex specialis* unionin oikeudessa ja että direktiivissä edellytetään, että maahuolintainfrastruktuurin käyttöoikeus on avattava vain lentoasemilla, joiden matkustajamäärä on yli 2 miljoonaa (ja että lentoasemat, jotka eivät ole saavuttaneet tätä rajaa, voivat vastaavasti ilman muuta kieltää kolmansilta osapuolilta kyseisen infrastruktuurin käyttömahdollisuuden), kun taas SEUT 102 artiklassa määrätään tietyin edellytyksin *lex generalis* -periaatteella rangaistavaksi määräävän aseman väärinkäyttö sisämarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla (esim. kieltäytymällä neuvottelemasta).

Regia toisin sanoen väittää, että direktiivi 96/67/EY on erityislaki, joka poikkeaa yleisestä lainsäädännöstä (kilpailulainsäädännöstä), vedoten *lex specialis derogat legi generali* -periaatteeseen.

Regia väittää myös, että Clujin kansainvälisellä ”Avram Iancu” -lentoasemalla 11.9.2015 ja 9.3.2017 välisenä aikana harjoitettuun toimintaan sovelletaan direktiivin 96/67/EY säännöksiä ensisijaisesti SEUT 102 artiklan määräyksiin nähden ja että kilpailuneuvoston päätös nro 74/2019 tehtiin direktiivin 96/67/EY säännösten vastaisesti.

Näissä olosuhteissa Curtea de Apel katsoo, että riita-asian oikeudenmukainen ratkaiseminen edellyttää myös asiaan sovellettavien unionin oikeuden sääntöjen oikeaa tulkintaa, josta ei ole mitään perusteltua epäilystä, ja että Euroopan unionin tuomioistuimelle on näin ollen esitettävä ennakkoratkaisukysymys, joka koskee pääsystä maahuollinnan markkinoille yhteisön lentoasemilla annetun direktiivin 96/67/EY säännösten ja erityisesti sen 1, 6 ja 7 artiklan tulkintaa yhdessä SEUT 102 artiklan määräysten kanssa.

Curtea de Apel katsoo, että SEUT 267 artiklassa [– –] määrätyt edellytykset täyttyvät käsiteltävässä asiassa. Unionin tuomioistuin ei myöskään ole antanut ratkaisua, jossa selvitetäisiin direktiivin 96/67/EY säännösten ja SEUT 102 artiklaan sisältyvien kilpailuoikeudellisten säännösten välistä suhdetta.

V Ennakkoratkaisupyynnön kohde

Kaikista edellä mainituista syistä Curtea de Apel hyväksyy näin ollen kantajana olevan Regian pyynnön esittää Euroopan unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön.

[– –] [ennakkoratkaisukysymyksen teksti sisältyy päätösosaan]

[– –] [asian käsittelyn lykkäämistä koskevat määräykset]

NÄILLÄ PERUSTEILLA

LAIN NOJALLA

PÄÄTETÄÄN SEURAAVAA:

[– –]

Euroopan unionin tuomioistuimelta pyydetään ennakkoratkaisua SEUT 267 artiklan toisen kohdan, luettuna yhdessä SEUT 267 artiklan ensimmäisen kohdan kanssa, nojalla, ja sille esitetään seuraava ennakkoratkaisukysymys: ”Katsotaanko pääsystä maahuollinnan markkinoille yhteisön lentoasemilla annetun direktiivin 96/67/EY säännösten ja erityisesti sen 1, 6 ja 7 artiklan olevan esteenä SEUT 102 artiklan – ja muiden samansisältöisten sääntöjen – soveltamiselle tilanteissa, joissa evätään lentoaseman infrastruktuurin käyttömahdollisuus, joka on tarpeen

maahuolintatoiminnan harjoittamiseksi, Euroopan unionin lentoasemilla, joilla ei ole saavutettu kahden miljoonan matkustajan rajaa?”

[– –] [asian käsittelyn lykkäämistä koskevat määräykset]

[– –] [kansallinen menettely]

[– –]

TYÖASIAKIRJA